



## Alerta roja al teatre valencià

Els canvis per decret al Circuit de Teatre –que, de fet, el liquiden–, l’asfíxia de les sales, la falta de diàleg... La llista de despropòsits és llarga i ha portat els professionals del sector (actors, gestors culturals, companyies) a alçar la veu contra la política teatral de la Generalitat valenciana.

“**M**osseguen la mà que els dona menjar.” Vet aquí la sorprenent resposta que el PP, en boca de la seva coordinadora al País Valencià, Isabel Bonig, donava a la protesta pública d’actors i actrius, el dia 15 de febrer proppassat. I, ben mirat, aquesta (curiosa?, torta?, primitiva?: quin adjectiu hi hauríem de posar?) concepció de la relació de l’administració amb la gent de la cultura i amb el món en general acaba essent potser la millor descripció d’alguns dels perquès que han fet pujar a escena un parell de centenars de persones, convocades per l’Associació d’Actors i Actrius Professionals Valencians (AAPV), totes vestides amb idèntica samarreta reivindicativa, no pas per actuar, sinó per escoltar la lectura d’un manifest. I per donar-hi suport.

Certament, d’un temps ençà, el món teatral viu agitat. Què ha passat, però, perquè els professionals de l’escena reclamin amb vehemència la dimissió de la consellera Trini Miró, perquè públicament hagin d’expressar la seva “indignació pel gradual esgotament, la inestabilitat i la precarietat que les arts escèniques valencianes pateixen en tots els seus àmbits, i que són el producte de l’absència de polítiques teatrals coherents per part de la Conselleria de Cultura”?

**Decret-fax.** La gota que feia vessar el gerro de la paciència va arribar per fax, el dia 11 de gener, a la seixantena d’ajuntaments que fins ara formaven part de l’anomenat Circuit Teatral Valencià (CTV). No es va autodestruir després de ser llegit, com si fos un d’aquells missatges de film d’espies còmics, però el seu efecte va tenir una ona expansiva que encara es fa notar. El signava un tècnic de Teatres de la Generalitat Valenciana, “tot seguint instruccions recents de la directora general”, Inmaculada Gil Lázaro, i anant de seguida al gra per comunicar “que aquest any 2010 l’aportació econòmica que des de Teatres de la Generalitat es destina al projecte Circuit Teatral Valencià no es realitzarà mitjançant factura pel 50% del caixet, emesa per les mateixes companyies, sinó que es realitzarà mitjançant subvenció als ajuntaments, a través d’una convocatòria pública que actualment és en procés de redacció”.

D'entrada, potser el canvi no sembla gaire significatiu. Qui sap què deu voler dir, a més, aquell afegit que fa que, pel que respecta al pressupost de Teatres, l'"assignació econòmica" ara passi "del capítol II al capítol IV"... Les coses de la burocràcia, tanmateix, resulta que tenen el seu què: el canvi implica que els diners que fins ara arribaven per la via de la despesa directa passen a dependre del capítol de subvencions. L'ajut, per tant, tal com denuncia l'Associació de Gestors i Gestores Culturals del País Valencià (AGCPV) en un exhaustiu informe (exhaustiu i de títol explícit: "Contra la liquidació del Circuit Teatral Valencià i la degradació de les arts escèniques per part de la Generalitat valenciana"), "ja no serà ponderable, fix, conegut prèviament i efectiu a l'hora de programar", sinó que quedarà substituït per "la vaga expectativa d'una subvenció molt menor, que els ajuntaments només coneixeran cap al segon semestre de l'any i l'import de la qual només podran veure ingressat l'any següent".

El sector teatral (les productores i els actors, els gestors culturals, els responsables de les sales...) han coincidit en l'alarma: l'ordre 1/2010 de 26 de gener (la que es va anunciar per fax) significa la liquidació del CTV. I, per tant, una nova (i greu) estocada al món teatral. Segons la Conselleria del ram, però, no és que el circuit desaparegui, és que canvia de nom.

**Adéu al CTV?** "Qui conega un poquet la professió –ens explica Toni Pastor, productor i gestor teatral– ha de parlar d'un abans i un després del Circuit." I potser precisament per això ha saltat tan ràpidament l'alarma: perquè ni les formes (el famós fax) ni les primeres notícies ni l'anàlisi posterior del contingut de la nova normativa no mostren un mer canvi de nom, sinó, tal com de seguida ha detectat la gent de teatre, el "desmantellament" d'una infraestructura que, des dels seus vint-i-tants anys d'existència, ha demostrat capacitat de fer arribar als quatre punts cardinals del País Valencià una programació estable i professional.

Fins ara hi havia 63 municipis que formaven part del Circuit: després d'acreditar que tenien instal·lacions adequades i un gestor cultural encarregat de la programació, i de garantir

un mínim de deu funcions l'any (sis de les quals, de producció valenciana), els municipis rebien de la Generalitat el 50% del cost de les funcions concertades. D'aquesta manera, els ajuntaments podien organitzar una programació regular i de qualitat.

A més a més, la mateixa concepció del Circuit com a espai vertebrador l'havia convertit en una eina d'allò més útil per a la dinamització cultural: "El Circuit és més que una simple descentralització –raona Pastor, que hi ha treballat durant anys–; no naix simplement per allò de 'portar a comarques les obres que es fan a València', sinó per coordinar esforços, per compartir punts de vista, per impulsar cultura a tot el territori." De fet, sovint el CTV

## Els gestors culturals denuncien les conseqüències dels canvis al Circuit Teatral: "Se substitueix l'autonomia d'una infraestructura cultural viva i prestigiosa pel dirigisme i el control discrecional"

mateix ha estat el motor que ha permès la creació d'espectacles, que n'ha propiciat després la gira, que ha contribuït, per tant, a l'eclosió que en el seu moment va tenir l'escena valenciana. "I ara ho volen destruir? Per què?", es pregunta Toni Pastor.

El cas és que, d'una banda, el pressupost queda retallat (del milió i escaig d'euros passa a cosa de 800.000), i, d'una altra, amb la variació de capítol, ja no s'assignarà als 63 municipis, sinó que caldrà repartir-ho entre tants com hi vulguin optar.

La mesura, a més, amaga, segons l'AGCPV, "intenció política": "Estableix un sistema arbitrari que deixa a mans de la direcció general de Teatres de la Generalitat valenciana, i del seu criteri particular, la decisió sobre les subvencions a la programació. Se substitueix així l'autonomia d'una infraestructura cultural viva i prestigiosa pel dirigisme i el control discrecional." És a dir, tal com ho expressava planament un programador: "Ja sabem com funciona, això: els pocs diners que hi haurà, els donaran als seus ajuntaments."

I no, raona la gent de teatre amb un

mig somriure irònic: el canvi no significa pas cap "democratització" ni cap "extensió" de les subvencions, com des del govern del PP s'ha volgut fer veure; la realitat serà prou més crua: si es reparteixen menys diners entre més, n'hi haurà menys per a cadascú: "O es reduirà el nombre d'actuacions o se'n reduirà la qualitat o totes dues coses." L'"efecte dòmino sobre les companyies, les sales i els professionals" (i aquí cal comptar-hi des dels actors fins als il·luminadors o els transportistes o el llarg etcètera de treballadors implicats en la indústria teatral), anuncia l'AGCPV, "deixarà el sector de les arts escèniques valencianes en una situació d'autèntica precarietat i degradació". De fet, tal com denuncien els programa-

dors del Circuit, "ja hi comença a haver cancel·lacions". I n'hi haurà pla més: a corre-cuita ara cal presentar una programació que, al capdavant, és fictícia: si finalment resulta que no hi ha subvenció, o que no n'hi ha prou, s'haurà de suspendre. Incertesa sobre incertesa per a un sector que ja fa temps que veu afeblides les estructures i reduïts els pressupostos. Hi ha diners per als autoanomenats "grans esdeveniments", per als aparadors desmuntables de plexiglàs amb factures *Gürtel*, però no se'n troben per a consolidar les estructures culturals.

**Protesta general.** El teatre Principal (que, al costat del Rialto i el Talia, també a València, i l'Arniches, a Alacant, formen la xarxa pública d'instal·lacions teatrals valencianes) acollia, el dia 17 de febrer, l'estrena a la ciutat del musical *Mamma Mia*. Una hora abans, s'aplegaven a la porta un centenar llarg de representants de la professió, convocats per l'Associació d'Actors i Actrius (AAPV). Duïen les mateixes samarretes que havien lluit pocs dies abans les 200 persones que havien presentat el manifest al tea-



La gent de teatre es va concentrar el 17 de febrer davant el Principal, a València, per protestar contra la política cultural de la Generalitat.

tre Olympia. Tal com havien anunciat aleshores, els actors aprofitaran tantes estrenes com puguin per fer sentir la seva veu. Davant del Principal hi van desplegar una pancarta amb una bàsica tríada reivindicativa: “Més teatre, més cultura, més treball.”

Poc abans de la segona protesta pública dels actors, també des de l'Associació Valenciana d'Empreses de

Teatre i de Circ (AVETID) es feia explícit el suport a les queixes expressades tant pels gestors culturals com pels intèrprets: “Ara més que mai la unitat i la col·laboració dels diferents agents del sector és primordial per a tirar endavant”, explicitava l'AVETID. I constata, acte seguit: “Les circumstàncies són dures, a causa de les polítiques culturals que, insistentment,

han desatès les recomanacions dels professionals fins que han portat les arts escèniques valencianes a viure el seu pitjor moment.”

Diu el manifest dels actors que l'estat actual del teatre valencià és “de descomposició”, amb el desmantellament del Circuit, amb “sales abocades a tancar”, amb “escassetat de produccions públiques”, “empobriment de l'exhibició”, “companyies agonitzants” i “actors i actrius sense feina”. Un panorama tan desolador, tanmateix, no ha obtingut resposta per part de l'administració. O, cosa que és encara pitjor, ha trobat fins ara la manera de tirar més llenya al foc, bé sigui negant-se a cap reunió amb els professionals de la gestió cultural, bé arribant públicament a allò que ells mateixos qualifiquen com “la desqualificació més insuportable”. I mentre des d'instàncies oficials s'ataca els portaveus dels actors insinuant filiacions polítiques, es veuen conspiracions còsmiques o es diu allò de “no mossegarà la mà etcètera”, el sector ha de sortir al carrer per mostrar públicament l'alarma per un retrocés que afecta els professionals del ram però també tota la resta: el menysteniment de la cultura ens fa més pobres en tots els àmbits.

Núria Cadenes



## Trossos i mossos

Alfons Llorenç

## Innocents

Eren els ciutadans mesura de tota la cosa pública. Un ric i actiu patriciat burgès, que configurà una autèntica república de mercaders al si d'una confederació de països i nacions lliures, on l'origen humil no era cap impediment per a l'ascens social, amb un govern de caràcter electiu, parlamentari i col·legial, en què l'autodeterminació, el pluralisme i el pactisme foren fórmules de bon govern, encara exemplars amb vista a l'actual construcció europea. Una esplendor burgesa que es mani-

festa i alena en la fundació del primer psiquiàtric del món, un hospital per a malalts, no una gàbia per a boigs presumptament posseïts per mals esperits. Primerenc humanisme i prova de la preocupació pel benestar del poble i del sentit del progrés de la València quatrecentista. I foren onze ciutadans honorats (que “molt honren e ennobleixen la ciutat”, segons Eiximenis) els qui feren realitat la inspirada idea del pare Jofré.

Els burgesos proposaren –de baix cap a dalt!– al Consell de la Ciutat (“ulls del bé comú, raïl de justícia, lligament de pau, cap e honor de tot el poble”) l'erecció de l'hospital, compraren un hort de moreres vora el portal de Torrent i aconseguiren del nostre papa Benet XIII el reconeixement, mitjançant la butlla, signada a Barcelona el 26 de febrer del 1410 –fa sis segles, que no celebraran, capficats com estan a diluir les nostres arrels–, que reconeixia



Antic hospital de València.

l'“obra molt sancta”, autoritzant una capella i declarant titulars i patrons els Sants Innocents, perquè eren els únics màrtirs amb culte sense haver arribat a l'ús de raó (i sense batejar!). Un primaverall temps, un obert país de mercaders, “que posen la cosa pública en bon estament, car són vida de la terra, tresor de la cosa pública, e menjar dels pobres [...]. Sens mercaders les comunitats caen, los prínceps tornen tirans, los pobres se'n ploren”.